

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. עציץ של אחד זרעים של אחר מכר בעל עציץ לבעל זרעים כיון שמשך קנה מכר בעל זרעים לבעל עציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים עציץ זרעים של אחד ומכרן לאחר החזיק בזרעים קנה עציץ וזו היא ששנינו.....1
- ב. נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה
4
- ג. החזיק בעציץ אף עציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים.....4
- ד. נקבו בארץ ונפפו בחוצה ... בתר נופו אזלינן ... בדלא אשרוש.....5
- ה. אילן מקצתו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ ... מקצת שרשין בארץ ומקצת שרשין בחוצה לארץ ... דמפסיק צונמא.....5
- א. שלשה עורות הן ... ודיפתרא ... דמליח וקמיה ולא עפיץ.....6
- ב. ר' אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי ... אפי' מכאן עד עשרה ימים דאם איתא דהוה ביה תנאי מידבר דכירי.....8
- ג. לא הכשיר ר"א אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא.....9
- ד. הכל כשרין לכתוב את הגט ... האשה כותבת את גיטה והאיש כותב את שוברו שאין קיום הגט אלא בחותמו.....9

דף כב.

א. עציץ של אחד זרעים של אחר מכר בעל עציץ לבעל זרעים כיון שמשך קנה מכר בעל זרעים לבעל עציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים עציץ זרעים של אחד ומכרן לאחר החזיק בזרעים קנה עציץ וזו היא ששנינו

עציץ נקוב¹ שיש בה זרעים, העציץ חשוב כמטלטלין שהרי יכול לטלטל, והזרעים שבו כיון שהוא נקוב הוי יניקתן כינקי מן הקרקע וחשיבי בקרקע², לפיכך היה העציץ לאחד והזרעים שבתוכה לאחר, אם הקנה בעל העציץ

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ רב י
² לבוש ובמ"ע שם כא

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

עציצו לבעל הזרעים, כיון שמשך בעל הזרעים העציץ קנה, שהרי העציץ מטלטלי ומטלטלי נקנין במשיכה.

ואם הקנה³ בעל הזרעים זרעיו לבעל העציץ, לא קנה בעל העציץ הזרעים עד שיקנה הזרעים באחד מקנייני הקרקע, שהם או בכסף או בשטר או בחזקה, ואם בחזקה רוצה לקנות כגון שלא נתן כסף, צריך שיחזיק בזרעים עצמם כגון שניכש או עידר בהו, שהרי הזרעים הוו קרקע ואין נקנין במשיכה אלא בקרקע בכסף ובשטר ובחזקה. וכן אם ניתק הזרעים מהקרקע⁴ כגון שהעבירם למקום שפסקה יניקתם או מעל דבר המפסיק יניקתם כגון משטח מתכת או אבן וכדומה, קונה אותם במשיכה.

היה העציץ⁵ והזרעים שבו הכל לאחד, והקנה שניהם לאחד, החזיק בעציץ לקנות אותו ואת הזרעים כגון שלא משכו אלא עשה בו מלאכה במקומו, אף העציץ לא קנה, שהרי העציץ מטלטלין היא ואין המטלטלין נקנין בחזקה, וכיון דשעציץ לא קנה כל שכן שזרעים לא קנה.

משך העציץ, אותו קנה במשיכה והזרעים לא קנה, שהרי הזרעים קרקע הם כנזכר ואין קרקע נקנית במשיכה, וכל שכן שאינה נקנית על ידי משיכת העציץ שהוא מטלטלין.

החזיק בזרעים קנה העציץ, שהרי נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף ובשטר ובחזקה, והעציץ נכסים שאין להם אחריות היא.

כל זה אמור הוא רק בנקוב משום הזרעים שאז הוה יניקתן כמו מן הקרקע עצמה אך אם אינו נקוב גם הזרעים לא הוי כקרקע.

וכבר התבאר לעיל דף ח. שעציץ נקוב המונח ע"ג יתדות גבוה מהארץ דינו כמחובר וי"א שאם הפסיק תחתיו בעצים או בבגד הוי הפסקה ואין נחשב עוד כמחובר.

³ שו"ע ונו"כ שם יא

⁴ בית יעקב שם י וחבל יוסף קצו אולם המשפט סוף אות א

⁵ שו"ע ונו"כ שם יב

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אם העציץ של מתכת לכ"ע צריך נקיבה להחשיבו כמחובר מה"ת⁶, אף לאילן, ואם הוא של כלי גללים וכלי אדמה לכ"ע א"צ נקיבה⁷, אף לזרעים שהשרשים עוברים דרך הכלי.

אבל בכלי עץ וכלי חרס יש דעות בזה, דדעת רש"י דכלי חרס א"צ נקיבה אבל דעת רוב הראשונים⁸ שכלי חרס צריך נקיבה לזרעים, אבל לאילן א"צ נקיבה לרוב הראשונים. והכי קי"ל⁹.

ובשל עץ דעת הרבה פוסקים שא"צ נקיבה וי"א¹⁰ שבין של עץ בין של חרס בעי נקיבה ויש להקל כדעה זו¹¹, ואף באילן יש לצדד לסמוך על המקילין בשל עץ שצריך נקיבה. שיעור הנקב כדי שיצא בו שרש קטן ואין אנו בקיאים בשיעורו בדיוק אבל הוא פחות מעט ממוציא זית¹².

אין נ"מ אם הנקב בשוליו למטה¹³, או בדופןו מן הצד, ואפי' נשאר תחת הנקב כדי לקבל רביעית, ובלבד שיהא כנגד שרשי הזרעים אבל אם הוא רק כנגד הנוף לא מהני, וכ"ש כשהנקב בשוליו דמהני ואפי' אינו כנגד השרש.

עציץ נקוב המונח ע"ג עציץ נקוב שניהן נחשבין כמחובר. עציץ שאינו נקוב שגדלו הזרעים ויצאו חוץ לעציץ כיון שרואין אויר הקרקע הוי כולו כמחובר ואין נ"מ בזה בין

⁶ חזו"א דיני ערלה אות ל"ב ובכלאים סי' י"ג סק"ג ובערלה סי' ב' סק"ג מ"ז ועי' בחזו"א שביעית סי' כ"ב סק"א דמשמע דאבן דינו כמתכת ולא כחרס ועי' בירו' ברכות פ"ט ה"ב שרשי תאנה רכים בוקעים בצור ואולי יש חילוק בין צור לכלי אבן וצ"ע ועי' ר"ש עוקצין פ"ב מ"י ועי' בתשו' הרא"ש כלל ב' סי' ד'. דרך אמונה – ציון ההלכה ס"ק תנח

⁷ מל"מ פ"ב מבכורים ה"ט מדברי רבנו בפ"ב מטו"א הי"א וכלי אדמה הוא כלי חרס שלא נצרף בכבשן כמש"כ המל"מ שם בשם רוב הראשונים ועי' במל"מ שם דדעתו דדוקא אם אין תחתיתן עבה אבל אם הוא עבה הרבה אין השרשים יכולים לעבור וצריך נקיבה וכ"כ הרא"ש עוקצין פ"ב מ"י ושמענו בשם מרן ז"ל דעציץ נקוב המונח ע"ג רצפת בלמות הוי כנקוב דהשרשים יכולים לעבור. שם ס"ק תנמ

⁸ תוס' גיטין ז' ב' ורמב"ן ורשב"א וחי' הר"ן וריטב"א ומאירי וכן בחי' ריטב"א החדשות בשם רשב"א בניטין שם וכ"כ רמב"ן וריטב"א גיטין כ"ב ויראים מצוה נ"ג ועי' בשנו"א הארוך ערלה פ"א מ"ב שהסכים ג"כ לשיטה זו ועי' בביתור הגר"א או"ח סי' של"ו ס"ח וביו"ד סי' רצ"ד סקס"ד וצ"ע ואולי באו"ח יש מ"ס וע"ע בשנו"א הקצר חלה פ"ב מ"ב. שם תסא

⁹ ואם ה"י נטוע בו גם עץ וגם זרעים מסופק בירושלמי דכיון שהוא כנקוב אצל האילן אם מהני גם לזרעים שבו.

¹⁰ דעת הראב"ד מובא במל"מ פ"ב מבכורים ה"ט וכ"ד הר"ש והרא"ש כמש"כ בחזו"א שביעית סי' כ"ב סק"א ובסי' כ"ו סק"ד כתב שכ"ד רבנו ג"כ לפ"ד הגר"א [דלא כמל"מ פ"ב מבכורים ה"ט] וכ"כ במאירי גיטין ז' ב' בשם י"מ וסיים וזה נכון וכ"כ המאירי בברכות מ"ז ב'

¹¹ חזו"א. שם אך יתכן שלא הקיל אלא בדרבנן. שם ס"ק תסמ

¹² מבואר בגמ' שם ויתכן שבזמנינו נתקמנו השרשים כמו שנתקמנו הזיתים ואולי השרשים נתקמנו יותר ויש לשער לפי השרש של היום לכן א"א לידע השיעור ויש מי שהעיד בשם מרן זצ"ל שאמר לו לעשות הנקב שתי צ"מ על שתי צ"מ וצ"ע. שם ס"ק תעה

¹³ מ"ב סי' של"ו סקמ"ב וכ"כ בחזו"א או"ח סי' ס"ב סקב"א וכתב דכן דעת כל הראשונים דלא כמל"מ שעשה מחלוקת בזה אמנם מצאתי במאירי שבת צ"ז ב' שכתב דלא מהני רק בשוליו ובירו' פ"ב דחלה ה"ב משמע דעציץ שא"נ המונח במערה ולמעלה גלוי לגג המערה יונק מהגג והוי כנקוב דאמרי' התם הקונה עציץ שא"נ אף על פי שלא קנה קרקע שתחתיו וקרקע שעל גביו כו' משמע דקרקע שעל גביו נמי משוי ל' כנקוב. שם ס"ק תעה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

זרעים לאילן ודוקא שהתפשטו מצדדי העציץ אבל מה שעולה למעלה מן העציץ כנגד אויר העציץ אין הנוף יונק באלכסון מן הצד.

ב. נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן

אחריות בכסף ובשטר ובחזקה

מלבד הקנינים שנאמרו בקניית מטלטלין יש קנין אחד במטלטלין שיכולין לקנותו אגב קרקע¹⁴, כלומר שאם מכר או נתן קרקע ומטלטלין כאחד¹⁵ לחבירו, כיון שקנה חבירו הקרקע באחד מן הדרכים שקונין בהן הקרקע, נקנו לו גם המטלטלין אגבן בכל מקום שהם אפילו אם אינן צבורין בתוך הקרקע, ודבר זה למדו¹⁶ מקרא דכתיב בבני יהושפט (דברי הימים ב כא פסוק ג) וַיִּתֵּן לָהֶם אֲבִיהֶם מִתְּנוֹת רְבוֹת לְכֶסֶף וְלְזָהָב וְלְמִגְדָּנוֹת עִם עָרֵי מְצֻרוֹת בְּיַהוּדָה, כלומר¹⁷ שנתן להם כל מתנות המטלטלים הנזכרים אגב קרקעות של ערים בצורות, לפיכך אמרו שנקנין המטלטלין אגב הקרקע, בין שהיו שניהם במכר או שניהם במתנה, בין שהקרקע במכר והמטלטלין במתנה או המטלטלין במכר והקרקע במתנה, כיון שקנה קרקע קנה מטלטלין עמה¹⁸, ויש אומרים¹⁹ שאפילו הקרקע בשכירות או בהשאלה, והמטלטלין במתנה או איפכא קנה.

ג. החזיק בעציץ אף עציץ לא קנה עד שיחזיק בזרעים

¹⁴ שו"ע ונו"כ הו"מ רב א

¹⁵ סמ"ע שם א

¹⁶ ב"ק יא.

¹⁷ סמ"ע שם ב

¹⁸ והנה חותני זצ"ל בספרו תפארת יעקב חקר במקנה קרקע ומטלטלין כאחת, ונתבטל הקנין של הקרקע כגון דנמצאת שאינו שלו או דעייל ונפיק אוווי, אם מתבטל קנין המטלטלין. ומצאתי חקירה זו בשואל ומשיב מהדורא קמא חלק (ב') [ג'] סימן ר"ג, ופשיט מתוס' ערכין כ"ט ע"ב [ד"ה ולא ידענא] דבטיל קנין המטלטלין. מיהו שם מיירי בקנין חזקה, אבל בקנין כסף צ"ע. בית יעקב ב שם

¹⁹ כן מוכח בש"ס פ"ק דמציע' (דף י"א ע"ב) ופ"ק דקדושין (דף כ"ז ע"א) ומוכח התם דקרקעות במכר ומטלטלי במתנה נלמד מקרקע בשכירות ומטלטלין במתנה וא"כ דברי הר"ב שכ' דין זה בלשון ויש אומרים צ"ע דהא אדרבה דין זה פשוט יותר וכתב עוד ר' ירוחם שם וקרקע מושאל ומטלטלי' במתנה יש מי שכ' דלא קנה ומדברי התוס' נראה דקנה עכ"ל ומביאו ב"י וד"מ ולא ידעתי למה יגרע שאל' משכירות וכן מוכח להדיא מדברי התוס' פ"ק דמציעא דף י"א ע"ב ומדברי הרא"ש שם גבי עובדא דר"ג וזקני' דקרקע מושאל ומטלטלי' במתנה קנה כמו בשכירות ומביאם ב"י לעיל סי' קצ"ה ס"ס י"ב ע"ש. ש"ך שם ב, ועיין קצוה"ח ודגול מרבבה שם.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

עציץ²⁰ והזרעים שבו הכל שייכים לאחד, והקנה שניהם לאחד, החזיק בעציץ²¹ לקנות אותה והזרעים כגון שלא משכו אלא עשה בו מלאכה במקומו, אף העציץ לא קנה, דהא העציץ מטלטלין היא ואין המטלטלין נקנין בחזקה, וכיון דהעציץ לא קנה כל שכן דזרעים לא קנה.

ד. נקבו בארץ ונופו בחוצה ... בתר נופו אזלינן ... בדלא

אשרוש

עציץ נקוב²² שהיה בו זרע שלא השריש מחוץ לעציץ לתוך הארץ, אפי' יצא השרש מהעציץ לחוץ²³, והיה עיקרו ושרשיו²⁴ בארץ ונופו חוצה לארץ הולכים אחר הנוף. ופטור²⁵ מתרו"מ ומשביעית, שכיון שלא השריש בארץ מועיל יניקת הנוף לפוטרו.

וכן להיפך²⁶ אם נקבו בחו"ל ונופו בארץ, ולא השריש חוץ לנקב, הולכין אחר הנוף וחייב במעשר ובשביעית. ואם מקצת ענפיו בארץ ומקצת בחו"ל דינו דטבל וחולין מעורבין זה בזה.

ה. אילן מקצתו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ ... מקצת

שרשין בארץ ומקצת שרשין בחוצה לארץ ... דמפסיק

צונמא

²⁰ שו"ע ונו"כ שם יב

²¹ והב"ח כתב דאם משך בעציץ קנה אף הזרעים וחלק על הר"ן ותוספות ע"ש טעמו ודבריו תמוהין דמאי שנא שהיה העציץ כבר שלו או שעכשיו קנהו. ש"ך שם ח

²² רמב"ם הלכות תרומות פרק א הלכה כה

²³ חזו"א ערלה סי' א' סקט"ז אות ו' וכ"פ רש"י והרשב"א בגיטין כ"ב א' וריטב"א החדשות ומאירי שם

²⁴ עיין דרך אמונה שם קכד

²⁵ ופירש"י פטור מה"ת והיינו משום דלא גרע ממקומות הסמוכים דחייב מדרבנן ולפ"ד רבנו דמקומות הסמוכים פטורין חוץ מד' ארצות הכונה כאן פטורין לגמרי ועי' בירו' שבת ספ"י דבעי כולו בארץ (ר"ל כל הזרע) ונקבו חו"ל ומסיק דליצחק בן אוריון פשיטא ל' דאזלי' בתר הנקב (ע"ש בק"ע בפ"י הב') ולכאוי' כ"ז כאביי אבל למאי דקי"ל כרבא דאזלי' אחר הנוף כ"ש כאן דחייב וכן מצאתי בס' מע"א. דרך אמונה – ציון

ההלכה שם ס"ק תקב

²⁶ חזו"א שביעית סי' כ"א סק"ט וכ"ה במאירי גיטין כאן.

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

אילן²⁷ שעומד בחוצה לארץ ונופו נוטה לארץ ופטור ממעשרות שהולכין אחר העיקר ואין משגיחין על הנוף כלל, ואף ששרשי אילן מתפשטין עד ט"ז אמה כיון שעיקר האילן ושרשיו כולו בחו"ל אף שהשרשים מתפשטים בא"י אין זה מחייבו במעשר²⁸.

ואם עומד בארץ ונופו נוטה לחוצה לארץ הכל הולך אחר העיקר, וחייב במעשרות לגמרי מה"ת²⁹.

היו מקצת שרשיו בארץ ומקצתן חוצה לארץ בזה אין ג"מ אם כל הנופות בא"י או בחו"ל או בשתיהן כיון שהשרשים יונק משתיהם אפילו היה צחיח סלע מבדיל ביניהן תחת האדמה בין השרשים, כיון שלמעלה מתחברין אף על גב שהזרין ומתפרדין לשני גזעים³⁰ כיון שכבר נתחברו הרי יונקים זה מזה ויש בהכל תערובות משניהם והרי טבל וחולין מעורבין זה בזה, בכל פרי ופרי וא"א לעשר מטבל ודאי עליו דהוי מן החיוב על הפטור ולא ממנו על טבל ודאי אלא צריך לעשר מיני' ובי' לפי השבון או לעשר על הציו ממקום אחר לפי השבון.

ודוקא כשהזרין ומתחברין למעלה אחר הפסקת הסלע אבל אם מופרדין עד למעלה אין יונקים זה מזה.

א. שלשה עורות הן ... ודיפתרא ... דמליח וקמיה ולא עפיין

כבר התבאר במסכת שבת דף עט: לגבי דיפתרא לצורך סת"ם – שהקלה צריך להיות מעור³¹ המעובד בעפצים או בסיד וכיוצא בו מדברים המכוונים את העור ומחזיקין אותו, שאל"כ הרי הוא נקרא "דיפתרא" ואינו נקרא ספר

²⁷ רמב"ם שם הלכה כד

²⁸ וכ"ז מה"ת דמדרבנן כיון שהמירות הן בארץ חייב בתרו"מ כנ"ל הכ"ב ולפ"ד הגר"א שם מיירי כאן בדבר שאין לו גורן דבזה לא אזלי' אחר הגמ"מ רק אחר הגידול ופטור לגמרי. דרך אמונה שם רטז

²⁹ ומיירי שנתמרח בא"י וקמ"ל דחייב מה"ת דאי נתמרח בחו"ל פטור כנ"ל הצ"ב ולפ"ד הגר"א הנ"ל מיירי בדבר שאין לו גורן. שם ריז

³⁰ חזו"א ערלה סי' ב' סק"ג ועי' במאירי גיטין כ"ב שהביא שרבים פסקו בזה כרשב"ג דכיון שמתפרדין מלמטה אמרי' דהציו שבא"י חייב והציו שבחו"ל פטור ולא היישי' למה שנתערבו אח"כ למעלה וכן דעתו ע"ש ואין זה שייך לברירה בעלמא כמש"כ בחזו"א שם ובישועות מלכו כאן ועי' בס' מע"א אות ב' שהביא עוד ראשונים שפוסקים בפלוגתא דרבי ורשב"ג כרשב"ג. דרך אמונה – ציון ההלכה ס"ק תמו

³¹ שו"ע הרב או"ח לב י

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

בלשון עברי ופסול לכתוב עליו ספר תורה, שנקרא ספר בכמה מקומות בתורה .

וה"ה לכתוב עליו תפילין או מזוזות שנלמדים בגזירה שוה כתיבה כתיבה מספר תורה שבמזוזה נאמר כתיבה בפירוש, ותפילין הוקשו למזוזה שנאמר וקשרתם וכתבתם .

וצריך ליזהר שיהא העור מונח בסיד עד שיפול השער מעליו מאליו, ואם מוציאו קודם לכן לא יכתוב עליו מפני שלא נתעבד כל צרכו ודיפתרא הוא. וצריך שיהא מעובד לשמו כגון בספר תורה לשם ספר תורה ובתפילין לשם תפילין ובמזוזה לשם מזוזה.

והמעובד לשם ספר תורה כשר גם לתפילין ומזוזה שהרי קדושת ספר תורה חמורה מקדושת תפילין ומזוזה והרי זה כאילו נתעבד גם לתפילין ומזוזה שיש בכלל מאתים מנה. אבל המעובד לשם מזוזה פסול לתפילין, כי קדושת התפילין גדול מקדושת המזוזה. וטוב שיוציא בשפתיו לשם ספר תורה או לשם תפילין ולא די במחשבה.

בזמננו ישנם הרבה סוגי חומרים כימיים אשר היה באפשרות בקל להחליף את אופן העיבוד הותיק, ולעבד הקלף בקלות ובמהירות בעיבוד נאה ביופי והדר, מכל מקום אין לשנות מהמנהג הנהוג מדורי דורות³², ויש ליזהר מאד מדברים המתחדשים אשר עלול להיות בהם שאלות שונות, ואין לנו אלא מסורת אבותינו.

אמנם לאחר השריה בסיד עם גפרית ומלח בישול וכו', נוהגים כהיום להוסיף עוד פעולות שונות בכימיקלים של מלחי מתכות כרום ותמציות צמחיות ודברים סנטטיים.

וסדר עשיית הקלף, לאחר שמפשיטים העור מבשר הבהמה מולחים אותו למען יספוג המלח הנוזלים שבנקבובי העור, ואח"כ שוטפים ושורים העור במים, ומסירים תלתולי הבשר שנשארו דבוקים בו, ואח"כ מניחים אותו בסיד, ואח"כ עוד מעבדים אותו בכימיקלים שונים ומסלקים שיורי השיער ושרשיו, ומסירים הדוכסוסטוס, (כלומר החלוק שדבוק לבשר כמו שיבואר להלן). ומותחין אותו, וחותכים ומכינים אותו לקלף הראוי לכתובה, או לעשות ממנו בתים או רצועות לתפילין (ומהם א"צ להוריד הדוכסוסטוס), ולכתחילה ראוי שבכל שלב ושלב מכל העבודות הנזכרות תהיה העשיה על ידי פועלים יהודים שומרי תורה האומרים בפיהם בתחילת כל עשיה שעושים לשמה, אך אינו אלא להידור, כי מעיקר הדין די שהניחו את העור בסיר ע"י יהודי כשר ובאמירה לשמה, והכל הולך אחר ההתחלה, ויש אומרים שנכון שכבר השריה במים תהיה על ידי יהודי ובאמירה לשמה.

וכמו כן שאר העבודות זולת עצם העיבוד בסיד, רשאיות ליעשות על ידי מכונה או נכרים, וגם הסרת הדוכסוסטוס, אמנם כאמור ההידור לעשותן לשמה כולל גם שכל

³² שו"ת מנחת יצחק ח"ט סי' ב'.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

העבודות יהיו על ידי אדם, אך רשאי להעזר במכונות כאלו אשר האדם צריך בכל עת להתעסק בהחזקת הקלף אצל גלגלי המכונה, ושפיר דמי.

והנכון שינהגו כן הסופרים לכתחילה בעת משימים העורות לתוך הסיד, שיאמרו "אני נותן עורות אלו לתוך הסיד לשם קדושת ספר תורה ואני מתנה לכשארצה שאוכל לשנותו לכל דבר".

עיין בפנים מאירות (ח"ג סי' ל"ב) בקלף שלאחר העיבוד וכו' מושחין אותו בצבע לבן כדי שיהיה חלק ולבן ביותר וקצת סופרים רצו לאסור מפני שאינו כותב על הקלף רק על אותו הצבע ומפסיק בין הקלף לכתב, והשיב שקנאת סופרים הוא זה והבל יפצה פיהם וכתב שמצוה מן המובחר לכתוב על קלף זה משום זה אלי ואנוהו וכו' וכל לנאותו אינו חוצץ וכו'. והוא ה'קלף משוח', שזה כבר כמה דורות שהולך ומתמעט השימוש בו.

והנמצא בביהכ"נ שיש בו ספר תורה בקלף משוח, עולה לתורה וקורא בו, ואסור להוציא ח"ו לעז ושם פסול, ואסור לו אף לומר לפני הקריאה שיוציאו ספר תורה אחר, כי מאד החמירו חז"ל בענין הוצאת פגם על ספרי תורה.

דף כב:

ב. ר' אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי ... אפי' מנאן עד עשרה ימים דאם איתא דהוה ביה תנאי מידכר דכירי

כבר התבאר לעיל דף יט. ודרף כא: שכותבין את הגט³³ אפילו על דבר שיכול להודיף, ואין הוששים שמא היה בו תנאי ונמחק והוא שיתננו לה בעידי מסירה, דקי"ל בר' אלעזר עידי מסירה כרתי, וכיון שנתנו לה בפניהם והם רואים שכתוב כהלכתו בשעת נתינה, הרי זה גט כשר אף ע"ג שיכול להודיף אחר כך, אבל בעידי חתימה אפילו הם לפנינו פסול, כיון שיכול להודיף³⁴, אבל אם הוא כתוב על דבר שאינו יכול להודיף משיאין אותה על פי קיום עידי חתימה, שאין עדים חותמין על השטר אלא מפני תיקון זה שיכירו חתימתן אפילו לזמן מרובה, אחר החתימה הם עצמם או אחרים.

³³ שו"ע ונו"כ שם קכד ב

³⁴ אפילו לשיטות הפוסקים דס"ל דא"צ עדי מסירה מ"מ כאן צריך ליתן בעדי מסירה ואפילו אם עידי החתימה לפנינו ומעידים שלא זייף לא מהני כיון דיכול להודיף ה"ל כמוזיף מתוכו כ"כ הב"י, והא דלא אמרינן דהוי מוזיף ממש ומזויף מתוכו פסול, תירץ המ' הואיל שניכר הדבר מ"ה לא הוי מוזיף ממש, עוד כתב הב"י הא דע"ה לא מהני משום דגזרי' אמו היכא שאינם ע"ה בעצמ' באו אלא העדי המכירים את החתימתן באו דאז יש לחוש שמא זייף, ומוזה משמע אפי' אם מסר הגט לפני ע"מ ועכשיו באו ע"ה לפנינו ומעידים שלא זייף לא מהני דאכתי יש חששה זו, וכן מוכח דאל"כ קשה מה מהני ע"מ אם הם אינן לפנינו. ב"ש שם ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ג. לא הכשיר ר"א אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא

אין כותבין³⁵ שטר חוב על דבר שיכול להודיף, ואם כתבו עליו, פסול אפילו לגבות בו לאלתר³⁶, למרות שישנם לעדי מסירה³⁷ שיודעים מה כתוב ביה. פסול מגזירת הכתוב, דכתיב (ירמיהו לב פסוק יד) ונתתם בְּכַלִּי חֶרֶשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים רַבִּים, שמע מינה שצריך בשטרות דבר הראוי לעמוד ימים רבים, ואם יכולין לזייפו אין זה יכול לעמוד ימים רבים, לפיכך לא מכשרינן אפילו לאלתר³⁸.

ודוקא שטר חוב, וכיוצא בו שטר העומד לראייה, שנעשה מתחלה לעמוד ימים רבים³⁹, אבל שטר אקנייתא כלומר שטר שקונה בו שדה או בית שכותב על נייר שדה פלונית מכורה לך או נתונה לך, אלא אחר שקנהו בשטר כותב שטר אחר לראיה, כשר בעדי מסירה בפנינו, שלא נעשה אלא להקנות בו. אבל בלאו הכי⁴⁰ יכול הלה לטעון דבר אחר היה כתוב בו, וזייפת וכתבת עליו שטר.

לפיכך כתב⁴¹ על חרס שיכול לזייף שדי נתונה לך ומסרו בפני עדי מסירה, כשר לכו"ע שיהיה נקנה בו השדה, אבל מכל מקום צריכין עדים להעיד לו על קנינו, שאין זה עומד לראיה רק מהני לקנות בו⁴².

ד. הנל כשרין לכתוב את הגט ... האשה כותבת את גיטה והאיש כותב את שוברו שאין קיום הגט אלא בחותמיו

הכל כשרין לכתוב את הגט בין הבעל בעצמו בין שלוחו מי שיהיה, ואפילו האשה בעצמה כותבת את גטה, והוא שיאמר לה הבעל תחלה שתכתבנו,

³⁵ שו"ע ונו"כ הו"מ מב א

³⁶ אף על גב דאיכא למימר כיון שבא לגבות בו מיד אם היה בו שום זיוף היו העדים נזכרים לדבר, אפילו הכי פסול. לבוש וסמ"ע שם א

³⁷ אורים שם א

³⁸ והש"ך שם א כתב לענין דינא כיון שמהרא"ש ור"ח ורבינו ירוחם נרא' דאם בא לגבות מיד כשר וכ"כ הרשב"א נרא' דהוי ספיקא דדינא וצ"ע גם בלאחר זמן כו' ע"ש באריכות

³⁹ וכשטר דירמיה הנביא אף על גב דגם שם קאי אספר המקנה שקנה שדה מחנמאל, מ"מ אותו כתב גופו היה עומד לראיה כמו שמפורש שם בקרא. סמ"ע שם ב

⁴⁰ נתיבות שם ב

⁴¹ אורים שם ב

⁴² ואם מסרו בינו לבינו והמוכר מודה, נחלקו בו, הסמ"ע (לקמן סימן קצא סק"א) ס"ל דמהני לקנות, והב"ח (שם סעיף א ד"ה עוד כתב) ס"ל דלא מהני, והש"ך (סק"ב) הכריע כסמ"ע, ועיין בתומים (סק"ב) דהוא תליא במחלוקת פוסקים ראשונים, ע"ש ובנתיבות שם ב הכריע שמועיל.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

שנעשית היא שלוחו בכתיבה זו⁴³, דמה לי היא מה לי שליח אחר, וכבר ידוע ששלוחו של אדם כמותו, מ"מ כיון שהיא עצמה כותבתו צריכה שתקנה אותו לבעלה אחר שכתבה⁴⁴, ואח"כ חוזר ונותנו לה⁴⁵.

ואם לא הקנתהו לו אינו כלום ואפילו ריח הגט אין בו, שהרי לא נתן לה שום דבר משלו, והכתוב אומר (דברים כד פסוק א) וְנָתַן בְּיָדָהּ וְנָתַן לְשׁוֹן מִתְנָה מִשְׁלוֹ.

אולם למרות שהבעל עצמו כשר לכתוב גט, נוהגין שלא להניח לבעל עצמו לכותבו מפני שיכול אחר כך לקלקלו ולומר שלא כתבו לשמה וכדומה. וגם לא יאמר הבעל לסופר שיכתוב כך או לא יכתוב כך, שמא יכוין לשנות ולקלקלה, אלא יאמר לו סתם כתוב גט כשר לאשתי. ויש אומרים עוד שיש להחמיר ג"כ שאפילו קרוב לא יכתוב לכתחלה במקום בו אפשר באחר שלא יאמרו שמא קלקל.

⁴³ לבוש שם וח"מ א ובט"ז שם א דבעינן שיאמר לה בעלה נראה הטעם דאל"כ הוי סתמא שלא לשמו אף על גב דהוא לשמה ובבית שמואל שם א כבר כתבתי פלוגתת הפוסקים אם בעינן שליחות בכתיבת הגט והרמ"ה ס"ל דבעינן שליחות וכתב דכתיב בתור' קאי על הבעל מ"ה צריך לכתוב הבעל בעצמו או שלוחו לכן אפילו אם האשה כותבת צריך הוא לצוות לה ואין חילוק בין אשתו לאחר וב"ח מאריך בזה בחנם, ודין זה תליא בפלוגת' ר"א ור"מ, לר"מ קאי וכתב על החתימה לכן אפילו אם מצא באשפה כשר ולר"א קאי וכתב על הכתיבה וברייתא שהביא בפרק מ"ש דתניא הרי הגט בטל עד שיאמר לסופר כתוב ולהעדים חתמו קשה דלא אתי לא כר"א ולא כר"מ ואפשר דאתיא כרבי יהודה דס"ל חתימה וכתיבה בעינן לשמה כמ"ש ריש גיטין, ותוספת ס"ל דאין צריך שליחות וכתב קאי על סופר ומה שצריך לצוות בעצמו להסופר משום כשלא שמע מהבעל הוי כאלו כותב בסתם ולא לשמה, ולפירושם קשה למה תניא בברייתא זו הגט בטל הא לא הוי אלא חשש בעלמא ומדרבנן וצריך ישוב.

⁴⁴ אף על גב דכשהסופר כותבו והיא נותנת השכר קי"ל [ב"ב קסח ע"א] אין צריכין להקנותו לו דאמרינן אקנוי אקנו רבנן שכר הסופר לבעל, הני מילי כשהסופר כתבו, אבל כשהיא עצמה כותבתו לא תקנו רבנן מידי, דמילתא דלא שכיחא לא תקנו רבנן, ולכך צריכה להקנותו לו קודם שנותנו לה. לבוש וט"ז שם א

⁴⁵ ואף ע"ג דמחוסר הקנאה בין כתיבה לנתינה, ואנן בעינן שלא יהא דבר מחוסר בין כתיבה לנתינה דכתיב וכתב ונתן שתהא הנתינה מיד אחר הכתיבה ולא יחסר דבר כמו שהתבאר לעיל דף כא בעוה"י, הני מילי כשמחוסר מעשה בין כתיבה לנתינה כמו קציצה וכיוצא בו, אבל הקנאה לא הוי מחוסר מעשה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>